

Филь Світлана Петрівна,
кандидат юридичних наук,
старший науковий співробітник
ДНДІ МВС України,
м. Київ, Україна
ORCID ID 0000-0001-8196-313X

ЗАХИСТ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА МИТНОМУ КОРДОНІ УКРАЇНИ З ПОЗИЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

У статті розкрито питання захисту прав інтелектуальної власності митними органами як складової національної безпеки України. Визначено поняття та зміст митної діяльності, спрямованої на захист прав інтелектуальної власності. Акцентовано, що митні органи при переміщенні товару через митний кордон України здійснюють не правову охорону прав інтелектуальної власності, а лише сприяють захисту прав інтелектуальної власності. Розглянуто адміністративну відповідальність за переміщення через митний кордон України товарів із порушенням прав інтелектуальної власності.

Ключові слова: захист прав інтелектуальної власності, митна діяльність, національна безпека України, контрафактні товари.

Упродовж кількох століть митниця була і є чи не найголовнішим чинником державності й незалежності країни, яскравим свідченням владного та фінансового суверенітету. Розвиток України як самостійної держави передбачає безперервний захист національних інтересів, відповідно до яких визначаються напрями, пріоритети та функції її митної політики. За таких обставин важливо не тільки забезпечити оптимізацію отриманих вигод від зовнішньоекономічної діяльності, а й зважити можливі небезпеки і загрози. Безперечно, митна система є важливим й ефективним фіскальним інструментом державного управління економіки країни. І серед важливих способів економічного захисту – правильно організована і чітко налагоджена митна діяльність, у межах якої визначається порядок переміщення через митний кордон товарів, встановлюються мита і митні збори, процедури митного контролю та інші засоби митної справи реалізації митної політики. Безконтрольне переміщення контрафактних товарів через митний кордон України завдає значної шкоди її економічним інтересам.

Підроблення товару останніми роками стало особливо масштабним. Причина цього – недостатня обізнаність суспільства щодо зовнішнього вигляду оригінальної продукції, їх якостей та функціональних властивостей. Можливість отримання надприбутків штовхає недобросовісних виробників підробленої продукції, імпортерів та експортерів на порушення норми законодавства. Заради одержання вигоди вони виготовляють контрафактну продукцію світових брендів, нехтуючи при цьому стандартами якості та безпекою споживачів.

Сприяння захисту прав інтелектуальної власності (далі – ПІВ) і боротьба з підробленим товаром на митному кордоні України є одним із основних завдань українських митних органів і проявом їх правоохоронної сутності. Адже доцільніше запобігати ввезенню контрафактної продукції на митному кордоні, ніж потім її збирати в місцях реалізації на внутрішньому ринку. Хоч норми національного митного законодавства дозволяють правовласнику захистити свої майнові права на об'єкти ПІВ, оскільки в них впроваджено аналогічні міжнародній практиці митні процедури щодо захисту ПІВ, проте воно має низку прогалин. Тому створення ефективної системи захисту ПІВ вважається одним із основних шляхів у розв'язанні проблем обігу контрафактних товарів, які спричиняють негативні економічні та політичні наслідки та загрожують національним інтересам у цілому.

Митно-правове регулювання захисту ПІВ досліджували такі вчені, як Б.І. Бабенко, Н.В. Волкова, О.А. Гащицький, І.М. Коросташова, У.В. Кмецінська, О.О. Пунда, В.А. Свирида, О.М. Тропіна та інші. Однак, незважаючи на такий широкий спектр дослідження правознавцями захисту ПІВ на митному кордоні, питання правової охорони результатів інтелектуальної діяльності в контексті національної безпеки України не знайшло достатнього висвітлення у правовій науці, що детермінує подальше її вивчення.

Метою статті є дослідження митних процедур захисту ПІВ як складової національної безпеки України.

Відповідно до Закону України “Про основи національної безпеки України” [1] основними засадами державної політики є захист національних інтересів і гарантування в Україні безпеки особи, суспільства і держави від зовнішніх і внутрішніх загроз в усіх сферах життєдіяльності. Водночас сферою митної політики є забезпечення економічних інтересів та безпеки України, а це чітко визначає місце митної політики у державній політиці національної безпеки [2].

Законодавець визначає державну митну політику як систему принципів та напрямів діяльності держави у сфері захисту митних інтересів та забезпечення митної безпеки України, регулювання зовнішньої торгівлі, захисту внутрішнього ринку, розвитку економіки України та її інтеграції до світової економіки [2, ст. 5]. Під поняттям “митна справа” законодавець розуміє заходи, спрямовані на реалізацію державної політики у сфері державної митної справи, зокрема встановлені порядок і умови переміщення товарів через митний кордон України, їх митний контроль та митне оформлення, справляння митних платежів, застосування механізмів тарифного і нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, ведення митної статистики, обмін митною інформацією, ведення Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності, здійснення відповідно до закону державного контролю нехарчової продукції при її ввезенні на митну територію України, запобігання та протидія контрабанді, боротьба з порушеннями митних правил, організація і забезпечення діяльності митних органів [2, ст. 7].

Деякою мірою слід погодитись з А.І. Калініченко, яка зазначає, що митні правовідносини охоплюють не тільки економічну сферу, а й зовнішньополітичну, внутрішньополітичну, науково-технологічну, екологічну, інформаційну, соціальну, гуманітарну, а також сфери державної безпеки та безпеки державного кордону [3, с. 14].

Справедливо стверджує А.Г. Бидик, що найефективнішою умовою реалізації митної діяльності є злагоджена та закріплена законодавчо спільна й взаємоузгоджена діяльність митних органів [4, с. 17]. Водночас Ю.Д. Кунєв зазначає, що митні органи виконують у сфері митної справи подвійну роль: здійснюють митну справу та організують управління цією справою та її розвиток, що в сукупності зумовило появу в теорії терміна “митна діяльність” [5, с. 13].

У юриспруденції митну діяльність розуміють як форму здійснення митної справи, яка передбачає митне регулювання, митні правила, митні процедури, боротьбу з контрабандою та порушеннями митного законодавства, інші засоби забезпечення митної безпеки та досягнення цілей і виконання завдань, установлених державою для митної служби. Тобто діяльність, спрямовану на реалізацію митної політики держави засобами митної справи [6]. При цьому митна справа містить засоби реалізації митної політики шляхом організації та провадження митної діяльності. Митна політика та митна діяльність, як слушно наголошують О.В. Кузьменко, І.Д. Пастух та В.М. Дорогих, завжди нерозривно пов'язані з зовнішньоекономічною діяльністю держави, оскільки виникають за наявності міждержавних економічних (торговельних) зв'язків як об'єкт державного впливу та контролю [7]. Отже, доходимо висновку, що митна діяльність – це організація роботи зі стягування з перевізників податку за переміщення їх товару через кордон.

Діяльність митних органів, відзначає А.І. Калініченко, є одним із важливих елементів у забезпеченні національної безпеки України, крім того, місце митної політики у державній політиці національної безпеки визначається її завданням – забезпечення економічних інтересів та безпеки України, до того ж, об'єктом митної безпеки є митні інтереси держави, які забезпечують як зовнішньоекономічну, так і митну безпеку, а головним суб'єктом забезпечення митної безпеки України є митні органи [3, с. 18].

Зауважимо, що основною формою сприяння митницями захисту ПІВ є заходи щодо запобігання переміщенню контрафактних товарів. До таких законодавець відносить, зокрема: митний контроль та митне оформлення товарів, що містять об'єкти ПІВ; митний реєстр об'єктів ПІВ; призупинення митного оформлення товарів на підставі даних митного реєстру; призупинення митного оформлення товарів за ініціативою митного органу; спрощена процедура знищення товарів, митне оформлення яких призупинено за підозрою у порушенні ПІВ; зміна маркування на товарах та їх упаковці.

Для запобігання переміщенню контрафактних товарів через митний кордон України митний орган веде митний реєстр об'єктів ПІВ, які охороняються відповідно до чинного законодавства у сфері інтелектуальної власності [2, ст.ст. 398 і 544]. Такий реєстр надає право власнику об'єктів ПІВ, який має підстави вважати, що під час переміщення товарів через митний кордон України порушуються чи можуть бути порушені його майнові права на ці об'єкти, подати до митного органу заяву про сприяння захисту належних йому майнових ПІВ шляхом внесення відповідних відомостей до митного реєстру об'єктів ПІВ. Порядок реєстрації в митному реєстрі об'єктів ПІВ регламентується наказом Міністерства фінансів України від 30 травня 2012 р. № 648 [7]. Затверджений порядок визначає процедуру реєстрації об'єктів ПІВ у митному реєстрі та встановлює форму заяви,

перелік інформації та документів, які додаються до заяви, порядок подання та розгляду заяви та ведення митного реєстру.

Водночас згідно із зазначеним порядком до митного реєстру об'єктів ПІВ вносяться дані про об'єкти авторського права і суміжних прав, винаходи, корисні моделі, промислові зразки, торговельні марки, географічні зазначення (зокрема походження товарів) та сорти рослин. Такий перелік об'єктів ПІВ повністю збігається з аналогічним переліком, зазначеним у п. 46 ч. 1 ст. 4 Митного кодексу України (далі – МК України).

Варто звернути увагу на те, що митні органи при переміщенні товару через митний кордон України здійснюють не правову охорону чи захист ПІВ, а лише сприяють захисту ПІВ. Тож з'ясуємо співвідношення цих понять. Зазвичай ці дві категорії застосовують як тотожні, але, як справедливо зауважує О.Ф. Скакун, у юридичній літературі практично не існує абсолютних синонімів [9, с. 367]. Оскільки визначення цих термінів дискусійні в науковій літературі, пропонуємо їх розглянути стосовно сфери інтелектуальної власності.

Дефініції “охорона ПІВ” та “захист ПІВ” є різними юридичними категоріями. Так, А.В. Чукаєва вважає, що правовий захист ПІВ є постійним “супутником” охорони ПІВ, що не може існувати самостійно, оскільки проявляється тільки в момент порушення встановленого режиму охорони ПІВ [10, с. 13]; М.М. Ізотов відзначає, що охорона, на його переконання, – це встановлення загального правового режиму, а захист (вузький сенс охорони) – ті заходи, які вживаються в разі, коли ПІВ порушені [11, с. 39]; С.А. Агамагомедова стверджує, що поняття “охорона ПІВ” ширше і означає існування встановленого державою режиму щодо певних об'єктів, а поняття “захист ПІВ” входить до поняття “охорони ПІВ” та зумовлене тим, що об'єкт ПІВ не може захищатися правом, якщо стосовно нього не встановлено загального правового режиму охорони) та ін. [12, с. 39].

Підтримуючи таку позицію, О.М. Тропіна зазначає, що завданням митниць є сприяння захисту ПІВ учасників зовнішньоекономічних зв'язків, а не безпосередньо їх захист, натомість В.А. Свирида, аналізуючи положення Угоди ТРІПС, стверджує, що митники фактично не сприяють, а здійснюють захист ПІВ під час переміщення товарів через митний кордон. Тому терміни “сприяння захисту” та “захист” синонімічні [13, с. 88–89; 14, с. 70].

Тож, під правовою охороною ПІВ слід розуміти встановлений державний правовий режим стосовно об'єктів ПІВ, а під захистом ПІВ – систему засобів, спрямованих на запобігання порушенням ПІВ та усунення їх наслідків.

Митне законодавство, що регламентує сукупність відносин у сфері митної діяльності, встановлює відповідальність за порушення митних правил при переміщенні товарів через митний кордон України з порушенням ПІВ. Однією з основних та дієвих форм застосування державою каральних санкцій до порушників митних правил за фактом ввезення на митну територію України товарів із порушенням ПІВ є адміністративна відповідальність.

В.А. Свирида, розглядаючи адміністративну відповідальність за переміщення через митний кордон України товарів з порушенням ПІВ як результат контрольної діяльності органів, що здійснюють державну митну справу в Україні, надав визначення дефініції “адміністративна відповідальність за переміщення товарів через

митний кордон України з порушенням прав інтелектуальної власності”. На його думку, це особливий різновид адміністративної відповідальності, який є результатом проведення митного контролю товарів, що містять об’єкти ПІВ, та виявлення товарів, що переміщувалися через митний кордон України з порушенням ПІВ, і застосування органами, що здійснюють державну митну справу в Україні, до осіб, які вчинили таке правопорушення, визначених МК України адміністративних санкцій [14, с. 175–198].

Зауважимо, що метою адміністративної відповідальності за порушення митних правил при переміщенні товарів через митний кордон України з порушенням ПІВ є захист прав на об’єкти ПІВ у сфері правового регулювання митної діяльності.

Адміністративну відповідальність за порушення митних правил за переміщення товарів через митний кордон України з ПІВ вирізняє, зокрема, те, що вона: 1) настає лише за вчинене правопорушення за ст. 476 МК України за наявності юридичного складу правопорушення і є наслідком винного протиправного діяння; 2) місцем вчинення правопорушення є митний кордон України; 3) виражається така відповідальність в обов’язку особи зазнати певних обмежень за свою вину через накладання таких адміністративних стягнень, як штраф та конфіскація товарів, визначені ст. 476 МК України; 4) застосовується в процесі правозастосовної діяльності зі сприяння захисту ПІВ при дотриманні визначеного процедурно-процесуального порядку і форм, встановлених МК України, Кодексом України про адміністративні правопорушення, Кодексом адміністративного судочинства України тощо; 5) правом притягнення до відповідальності наділені митні органи та суди (судді); 6) є засобом охорони встановленого державою порядку; 7) передбачає рівність правопорушників митних правил перед законом незалежно від статі, раси, національності, походження, соціального стану чи майнового становища, місця проживання, переконань тощо.

Водночас порушення митних правил не приводять до автоматичного настання відповідальності, а слугують лише підставою для притягнення до неї. Притягнення до відповідальності за порушення митних правил не звільняє порушників від обов’язку сплатити мито та інші митні платежі.

Міра адміністративної відповідальності – адміністративні стягнення, які встановлюють міру юридичної відповідальності особи за скоєння зазначеного правопорушення [15, ст. 23]. Вони також є заходами адміністративного примусу держави, які застосовуються до особи, що вчинила адміністративне правопорушення.

Тож, за ввезення на митну територію України або вивезення за межі цієї території товарів, призначених для виробничої або іншої підприємницької діяльності, з порушенням ПІВ передбачено адміністративні стягнення: штраф у розмірі однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян та конфіскація товарів, що переміщуються з порушенням ПІВ [2, ст. 476].

Штраф покладається на особу, яка притягується до адміністративної відповідальності за таке правопорушення, у виді обов’язку сплатити до державного бюджету грошові кошти у сумі, яка визначається МК України залежно від виду та характеру вчиненого правопорушення. Конфіскація полягає у примусовому вилученні товарів, транспортних засобів та безоплатній передачі їх у власність

держави. Сплата штрафу, якщо при цьому не застосовується адміністративне стягнення у виді конфіскації товарів, транспортних засобів, не звільняє особу, яка вчинила порушення митних правил, від сплати митних платежів [2, ст. 464]. На нашу думку, штраф є основним видом адміністративного стягнення. На відміну від цивільно-правового штрафу, який має компенсаційний характер, виконує каральну функцію у виді обов'язкової сплати до державного бюджету грошових коштів встановленого розміру.

Зазначимо, що передбачена ст. 476 МК України адміністративна відповідальність у виді штрафу – 17 тис. грн нині не є суттєвим інструментом у боротьбі з підробленими товарами, а також конфіскації товару, яку можна застосовувати лише за рішенням суду, призводить до затягування строків притягнення до адміністративної відповідальності за порушення митних правил.

Підсумовуючи, доходимо висновку, що митна діяльність, спрямована на захист ПІВ та недопущення переміщення контрафактних товарів через митний кордон України є складовою національної безпеки України. Її ефективність залежить від рівня підготовленості працівників митних органів до виконання своїх функціональних обов'язків із захисту ПІВ та володіння знань для ідентифікації об'єктів ПІВ та визначенні їх під час проведення митного контролю товару, що переміщується через митний кордон України. Наявна практика митників зі сферою інтелектуальної власності ефективно сприяє виявленню контрафактного товару.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про основи національної безпеки України: Закон України від 19 червня 2003 р. № 964 ІV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 39. Ст. 351.
2. Митний кодекс України: Закон України від 13 березня 2012 р. № 4495-VI. Офіційний вісник України. 2012. № 32. 9 с.
3. *Калініченко А.І.* Митна безпека як складова національної безпеки України. Право та інновації. 2015. № 2 (10). С. 14–18.
4. *Бидик А.Г.* Проблеми координації діяльності системи державних органів, що залучені в реалізацію митної політики. Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. 2012. № 8 (2). С. 17.
5. *Кунев Ю.Д.* Правова організація діяльності митної служби України: теоретичні та методологічні основи: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07. Харк. нац. ун-т внутр. справ. Х., 2010. С. 13.
6. Митна політика: Вікіпедія. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Митна_політика (дата звернення: 13.04.2020).
7. *Кузьменко О.В., Пастух І.Д., Дорогих В.М.* та ін. Митне право: мультимед. навч. посіб. НАВС, 2014. URL: http://www.naiu.kiev.ua/books/mutne_pravo/materials/home.html (дата звернення: 13.04.2020).
8. Про затвердження Порядку реєстрації у митному реєстрі об'єктів права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону: наказ Міністерства фінансів України від 30 травня 2012 р. № 648. Офіційний вісник України. 2012. № 50. Ст. 2008.
9. *Скакун О.Ф.* Теорія держави і права: підруч. К.: Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2009. С. 367.
10. *Чукаєва А.В.* Адміністративно-правова охорона прав на об'єкти промислової власності в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Держ. наук.-досл. ін-т Мін. внутр. справ України. К., 2012. С. 13.
11. *Изотов Н.Н.* О соотношении “защиты” и “охраны” интеллектуальной собственности. Юридический мир. 2006. № 10. С. 39.
12. *Агамагомедова С.А.* Административно-правовой механизм защиты прав интеллектуальной собственности таможенными органами в условиях Евразийского Экономического Союза: дис. ...

© Fyl Svitlana, 2020

д-ра юрид. наук: 12.00.14. ФГБОУ ВПО “Рос. акад. народ. хозяйства и госуд. службы при Президенте Российской Федерации. Москва, 2015. С. 39.

13. *Тропина О.* Правові аспекти визначення кола товарів, що містять об’єкти інтелектуальної власності, у митному законодавстві. *Право України.* 2003. № 1. С. 88–89.

14. *Свирида В.А.* Адміністративно-правовий захист інтелектуальної власності органами, що здійснюють державну митну справу в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Міжрегіон. акад. управління персоналом. К., 2016. С. 70.

15. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 р. № 8073-X. Відомості Верховної Ради УРСР. 1984. № 51. Ст. 23.

REFERENCES

1. Pro osnovy natsionalnoi bezpeky Ukrainy. “On the foundations of national security of Ukraine”. *Vidomosti of the Verkhovna Rada of Ukraine.* 2003. No. 39. Art. 351 [in Ukrainian].

2. Mytnyi kodeks Ukrainy. “Customs Code of Ukraine”: Law of Ukraine of March 13, 2012 № 4495-VI. *Official visnyk of Ukraine.* 2012. No. 32. 9 p. [in Ukrainian].

3. *Kalimichenko A.I.* (2015) Mytna bezpeka yak skladova natsionalnoi bezpeky Ukrainy. “Customs security as a component of national security of Ukraine”. *Law and innovation.* No. 2 (10). P. 14–18. [in Ukrainian].

4. *Bydyk A.H.* (2012) Problemy koordynatsii diialnosti systemy derzhavnykh orhaniv, shcho zalucheni v realizatsiiu mytnoi polityky. “Problems of coordination of the system of state bodies involved in the implementation of customs policy”. *Current problems of economic development of the region.* No. 8 (2). P. 17. [in Ukrainian].

5. *Kuniev Yu.D.* (2010) Pravova orhanizatsiia diialnosti mytnoi sluzhby Ukrainy: teoretychni ta metodolohichni osnovy. “Legal organization of the customs service of Ukraine: theoretical and methodological foundations”: authors ref. dis. Dr. Jurid. Sciences: 12.00.07. Khark. Nat. University of Internal Affairs. Kh., P. 13. [in Ukrainian].

6. Mytna polityka: Vikipediia. “Customs policy”: Wikipedia. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Mytna_polityka (date of application: 13.06.2020) [in Ukrainian].

7. *Kuzmenko O.V., Pastukh I.D., Dorohykh V.M.* ta in. (2014) Mytne pravo: multymed. navch. posib. “Customs law”: textbook. NAVS. URL: http://www.naiu.kiev.ua/books/mutne_pravo/materials/home.html (date of application: 13.06.2020) [in Ukrainian].

8. Pro zatverdzhennia Poriadku reiestratsii u mytnomu reiestri obektiv prava intelektualnoi vlasnosti, yaki okhoroniaiutsia vidpovidno do zakonu. “On approval of the Procedure for registration in the customs register of intellectual property rights protected in accordance with the law”: Order of the Ministry of Finance of Ukraine of May 30, 2012 № 648. *Official Visnyk of Ukraine.* 2012. No. 50. Art. 2008. [in Ukrainian].

9. *Skakun O.F.* (2009). *Teoriia derzhavy i prava: pidruch.* “Theory of state and law”: textbook. K.: Alerta; KNT; TsUL. P. 367 [in Ukrainian].

10. *Chukaieva A.V.* (2012) Administratyvno-pravova okhorona prav na obiekty promyslovoi vlasnosti v Ukraini. “Administrative and legal protection of industrial property rights in Ukraine”: dis. Cand. of Jurid. Sciences: 12.00.07. State Research Inst. MIA Ukraine. K. P. 13 [in Ukrainian].

11. *Yzotov N.N.* (2006) O sootnoshenyy “zashchyty” i “okhrany” yntellektualnoi sobstvennosti. “On the relationship between “protection” and “protection” of intellectual property”. *Yurydycheskyi mir.* No. 10. P. 39. [in Russian].

12. *Ahamahomedova S.A.* (2015) Admynystratyvno-pravovoi mekhanyzm zashchyty prav yntellektualnoi sobstvennosti tamozhennymi orhanami v uslovyakh Evraziiskoho Ekonomycheskoho Soiuzu. “Administrative and legal mechanism for the protection of intellectual property rights by customs authorities in the conditions of the Eurasian Economic Union”: dis. Dr. Jurid. Sciences: 12.00.14. FSBEI HPE. Ros. Academy of National Economy and Civil Service under the President of the Russian Federation. Moscow. 39 p. [in Russian].

13. *Tropina O.* (2003) Pravovi aspekty vyznachennia kola tovariv, shcho mistiat obiekty intelektualnoi vlasnosti, u mytnomu zakonodavstvi. “The legal aspect of the value of the number of goods is to avenge the intellectual power of the mitt legislation”. *Pravo Ukrainy.* No. 1. P. 88–89. [in Ukrainian].

14. *Svyryda V.A.* (2016) Administratyvno-pravovyi zakhyst intelektualnoi vlasnosti orhanamy, shcho zdiisniuiut derzhavnu mytnu spravu v Ukraini. “Administrative and legal protection of intellectual

property by the bodies carrying out the state customs business in Ukraine”: dis. Cand. Jurid. Sciences: 12.00.07. Interregion. acad. HR. K., 2016. 70 p. [in Ukrainian].

15. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 р. № 8073-X. “Code of Ukraine on Administrative Offenses of December 7, 1984 № 8073-X”. Information of the Verkhovna Rada of the USSR. 1984. No. 51. Art. 23. [in Ukrainian].

UDC 001.89:351.86

Fyl Svitlana,
Candidate of Juridical Sciences,
Senior Researcher, State Research Institute MIA Ukraine,
Kyiv, Ukraine,
ORCID ID 0000-0001-8196-313X

PROTECTION OF INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS AT THE CUSTOMS BORDER OF UKRAINE REGARDING NATIONAL SECURITY

The article reveals the issue of protection of intellectual property rights by customs authorities as a component of national security of Ukraine. The purpose of the article is to study the customs procedures for the protection of intellectual property rights in the context of safeguarding national interests. It is determined that the concept and content of customs activities aimed at protecting intellectual property rights. It is noted that the main form of assistance by customs authorities to protect intellectual property rights are measures for preventing the movement of counterfeit goods: customs control and customs clearance of goods containing objects of intellectual property rights; customs register of intellectual property rights; suspension of customs clearance of goods on the basis of customs register data; suspension of customs clearance of goods at the initiative of the customs authority; simplified procedure for destruction of goods, customs clearance of which is suspended on suspicion of infringement of intellectual property rights; change of marking on goods and their packaging. It is emphasized that the customs authorities when moving goods across the customs border of Ukraine do not provide legal protection of intellectual property rights, but only contribute to the protection of intellectual property rights. The customs register of objects of intellectual property rights is characterized and the order of entering the results of intellectual activity into it is determined. The administrative liability for movement across the customs border of Ukraine of goods with infringement of intellectual property rights is considered and its features are revealed. Namely: occurs only for the committed offense under Article 476 of the Customs Code of Ukraine in the presence of the legal composition of the offense and is a consequence of a guilty wrongdoing; the place of commission of the offense is the customs border of Ukraine; such liability is expressed in the obligation of a person to suffer certain restrictions for his guilt due to the imposition of such administrative penalties as a fine and confiscation of goods, defined by Article 476 of the Customs Code of Ukraine; used in the process of law enforcement activities to promote the protection of intellectual property rights in compliance with certain procedural procedures and forms established by the Customs Code of Ukraine, the Code of

© Fyl Svitlana, 2020

Ukraine on Administrative Offenses, the Code of Administrative Procedure of Ukraine, etc.; the right to prosecute is vested in customs authorities and courts (judges); is a means of protection of the order established by the state; provides for equality of violators of customs rules before the law, regardless of gender, race, nationality, origin, social status or property status, place of residence, beliefs, etc.

Keywords: protection of intellectual property rights, customs activity, national security of Ukraine, counterfeit goods.

Отримано 10.06.2020